

має ґрунтуватися на діалогічному підході, який визначає суб'єкт-суб'єктну взаємодію учасників педагогічного процесу, їх самоактуалізацію. Технології такого спрямування передбачають перетворення суперпозиції педагога і субординованої позиції молоді в особистісно рівноправну позицію. Вона й дає змогу людині бути суб'єктом виховної діяльності, що сприяє практичній реалізації її прагнення до духовного саморозвитку [2; 198].

Основними принципами такого спілкування є: забезпечення співробітництва всіх об'єктів освіти; побудова спілкування на паритетних началах; визнання права кожного учасника на власну позицію і думку; визнання кожного суб'єкта спілкування унікальною особистістю; відкритий вияв власних почуттів та емоційних переживань; взаємозв'язок виконання спільних дій. Важливо також заохочувати студентів до самостійності та оригінальності суджень; забезпечувати їм свободу вибору завдань, свободу дій у їхньому виконанні; створювати ситуації успіху кожному з тих, кого навчають. Провідну роль у цій сукупності педагогічних умов відіграють професіоналізм і моральна культура викладача.

Отже, формування морально-етичних якостей майбутнього фахівця потребує докорінної зміни теоретичних та організаційних основ навчально-виховного процесу, відповідного методичного забезпечення, новітніх засобів комунікаційного впливу на колег.

Література. 1. *Балл Г.* Психологічні засади гуманізації освіти / Г. Балл // Освіта і управління. – 1997. – №2, Т.1. – С. 22-35. 2. *Гах Й. М.* Гуманізм і духовність / Й. М. Гах, Г. Г. Кизима, В. І. Савич та ін. – Івано-Франківськ: ІМЕ, 2002. – 364 с. 3. *Печко Н.* Формування моральної культури як основна мета виховання особистості / Н. Печко. – Вища освіта України. – №1. – С. 98-104.

Мищенко М.М.
м. Харків, Україна

BLENDED EDUCATION ТА ЗМІНА РОЛІ ВИКЛАДАЧА В ОСВІТЬОМУ ПРОЦЕСІ

На сьогоднішній день змішане навчання (blended education, blended learning) є методикою, яка активно впроваджується в освіту. Основна ідея цієї методики полягає в тому, що частина матеріалу по-

дається аудиторно, а частина – залишається для самостійного вивчення не лише оффлайн, але й онлайн, враховуючи, перш за все, власний графік кожного студента, темп та здатність засвоювати різні за обсягом блоки матеріалу. Головна умова змішаного навчання – використання сучасних електронних засобів комунікації.

Платформа Prometheus стала першим вітчизняним проектом з онлайн-курсів, які розроблялися і розробляються провідними викладачами України. Курсами може скористатися кожний, вони є безкоштовними, їх проходження підтримується і контролюється викладачами в форматі форумів для спілкування та обговорення. Єдиним проблемним моментом тут є відсутність зосередженості, працездатності та розуміння засад тайм-менеджменту користувачами. Але залучення напрацьованих таких онлайн-курсів може стати кроком вперед та модернізацією українських Вишів, потреба реформування яких у відповідності до закликів часу та міжнародних стандартів є очевидною [2]. Аудиторне, традиційне для українців навчання – дає соціалізацію та дискусивні навички, а електронне – прискорює процес навчання та дає навички особистих наукових розвідок.

Онлайн-курси – це також можливість долучитися не лише до вітчизняної науки, а й до лекційних курсів провідних університетів світу, познайомитися з методикою викладання та перевірки. Викладення у вільний доступ лекційних курсів сьогодні є нормальною практикою для усіх великих університетів світу.

Серед моделей, що сьогодні застосовуються у змішаному навчанні, слід виділити: 1. Ротаційну модель (розподіл студентів на декілька груп, кожна з яких розробляє різні питання теми, частина прямо в мережі Інтернет), 2. Модель Flex (онлайн-навчання з індивідуальними завданнями кожному, але за умови фізичної присутності в аудиторії та можливості все незрозуміле обговорити з викладачем та іншими студентами), 3. Лабораторну ротацію (навчальний час поділяється на рівні блоки, коли теорія чергується з практикою), 4. Модель «перевернутого класу» (коли аудиторна робота заснована на дискусії того, що вже самостійно опрацьовано студентами) [1].

Зміна позиції викладача полягає у відмові від авторитарного дискурсу, за яким лише викладач є головним джерелом інформації та істинності. Його праця розширюється не лише шляхом нових видів діяльності (як то запис власних лекцій, тої чи іншої теми та викладення їх на YouTube, онлайн моніторинг досягнень студентів та адміністрування форуму), а й налаштуванням всього процесу освіти на самостійне дослідження та творче самовираження. Сьогодні, за наявності

мережі Інтернет і цілодобового доступу до різної інформації з усіх галузей, потреба того, хто навчається, – не в цій інформації, а в налаштуванні роботи з нею, «серфінгу» серед тонни інформації, вміння її відбирати, аналізувати. Роль викладача в тому, щоб навчити орієнтуватися в сучасному надшвидкому темпі життя і обирати правильні ресурси, дозувати інформацію та підлаштовуватися під її швидкі зміни [3].

Змішане навчання дає змогу розширити тематику курсу, адже навчальний процес вже не обмежується конкретною кількістю аудиторних годин; скорегувати його під запит студентів, або виділити окремі тематичні блоки для декількох чоловік, що мають окремі зацікавлення, і наповнювати ці окремі блоки відповідним відео- та текстовим контентом. Роль викладача – також у пошуку завдань для студентів різного інтелектуального рівня, їх контроль та поступове нарощування розумового потенціалу.

Разом з тим, самостійна індивідуальна робота має поєднуватися з її груповим обговоренням. Вміння працювати в колективі, доносити свою думку, досягати консенсусу – залишається так само актуальною, як і раніше. В дискусії народжується нова думка, і так по колу йде нарощування знання, особистих компетенцій студентів, досвіду.

Урізноманітнення форм роботи та «нестандартні» завдання спонукають до нестандартних рішень. Формальний алгоритм роботи з інформацією є першим кроком в дослідженні, що у процесі потребує індивідуального підходу. Отже, вміння використовувати сучасний світовий досвід в тій чи іншій сфері, використання сучасних методик навчання, вміння адаптуватися до змін і потреб соціуму – це сучасні умови і вимоги освітнього процесу. І до цих вимог долучені і студенти, і викладачі. Мета освіти полягає в слідуванні відповідним сучасним тенденціям розвитку соціуму, потреб економіки, співвідношення з інформаційним розвитком, глобалізацією, і blended education є актуальним та дієвим рішенням багатьох освітніх проблем.

Література. 1. «Змішане навчання»: персоналізоване навчання кожного учня (ПРО.СВІТ. Центр інноваційної освіти) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prosvitcenter.org/uk/zmishane-navchannya/> 2.«Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні» (N- 386) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80#n8> 3. Blended Learning: 10 Trends [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dreambox.com/blog/blended-learning-10-trends>